

1. HOOFDLIJNEN VISIE

De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft de visie van de provincie Flevoland op de toekomst van dit gebied. De visie gaat over de periode tot 2030 en verder. Het geeft aan welke kansen en opgaven er voor Flevoland liggen en welke ambities we hebben voor de toekomst. Het bijzondere verleden van de jongste provincie van Nederland vormt de basis van de visie.

Flevoland toen

In het hart van Nederland maakten we in de twintigste eeuw water tot land. Dat land werd Flevoland: 's werelds grootste waterbouwkundig werk. In eerste instantie gericht op nationale voedselvoorziening en later ook voor groen wonen, werken en recreëren in nabijheid van de volle Randstad. Waar andere provincies een geschiedenis van eeuwen hebben, is het grootste deel van Flevoland in enkele decennia door Nederlandse ingenieurs gemaakt. Het land werd ingericht op basis van eigentijdse inzichten en mogelijkheden: overzichtelijk en geordend. Binnen deze strakke lijnen vormen de 'kronkelige' lijnen van Urk en Schokland herinneringen aan het verleden. Ook dieper in de grond zijn nog archeologische verwijzingen naar het verleden aanwezig. Denk aan de scheepswrakken, restanten van de Swifterbantcultuur en andere bewoningsresten uit de prehistorie. Om het nieuwe land in de Noordoostpolder en Dronten te bewerken werden de beste boeren uit het hele land geselecteerd. De selectie vond plaats op basis van godsdienst, vakmanschap en maatschappelijke betrokkenheid. Dit vanuit de overtuiging dat het opbouwen van een nieuwe samenleving niet eenvoudig is. Een die per definitie geen samenhang en rituelen kent. Waar iedereen bij binnenkomst een vreemdeling is.

Nieuw bestaan

Plannen voor het nieuwe land werden opgesteld, uitgevoerd en soms aangepast. De steden in Flevoland groeiden eind twintigste eeuw met duizenden woningen per jaar. Een tempo dat uniek was voor Nederland. Hierdoor bleef het landschap op het oude land verschoond van vergaande verstedelijking. Er was een grote stroom vanuit Amsterdam naar Almere en Lelystad. Iedereen - ongeacht status of economische binding - kreeg de kans op een nieuw bestaan in een betaalbare woning in een groene omgeving. Maar plannen werden aangepast. De Markerwaard werd eerst uitgesteld en uiteindelijk geschrapt. Flevoland en in het bijzonder Lelystad en Almere kregen daarmee een andere positie. De steden hebben niet hun oorspronkelijke geplande alzijdige verbinding met onder meer Noord Holland, Gelderland en Overijssel gekregen. Hiermee veranderde Lelystad van een gepland regionaal centrum in een zijdelings gesitueerde stad.

Voorbeeld bestuurlijke vernieuwing

In de periode dat ontwikkelingen zich in hoog tempo voltrokken, werd - op 1 januari 1986 - de provincie Flevoland ingesteld. De drie polders en zes gemeenten worden samengebracht in de twaalfde provincie. De opdracht was een "lichte en compacte" provincie met een nationale ontwikkelopgave en de ambitie een voorbeeld te zijn voor de bestuurlijke vernieuwing in Nederland.

Flevoland nu

Flevoland heeft 1.400 vierkante kilometer ingericht land en ruim 400.000 inwoners. In Flevoland is het vroegere ideaal van een maakbare wereld herkenbaar: lange lijnen, strakke functiescheiding en grootschalige gebiedsontwikkeling. Flevoland heeft zijn landbouw-, recreatie-, natuur- en stedelijke gebieden gekregen. De provincie heeft de hoogste bevolkingsdynamiek van het land. Dit is vooral te danken aan Almere. De groei in de andere steden en dorpen - met uitzondering van Urk - neemt af.

In de Noordoostpolder en het oostelijk deel van de provincie gaat de maatschappelijke opbouw en economie steeds meer lijken op het naastgelegen oude land. Emmeloord, [Urk](#), Dronten en Zeewolde oriënteren zich - voor economie en voorzieningen - vooral op Zwolle en Veluwerand. De werkgelegenheid en arbeidsmarkt - met een accent op middelbaar opgeleiden - zijn in balans. Een autonome kracht van het gebied is de toplandbouw. De sociale cohesie, die van meet af aan de inzet was, heeft zich in dit deel van de polder stabiel doorontwikkeld. Echter, de draagkracht voor voorzieningen in de kernen - zoals rond Emmeloord - neemt als gevolg van diverse ontwikkelingen geleidelijk af. Dit verdient aandacht.

Sterkste troeven

Almere en Lelystad zijn anders. Zij leunen op de Noordvleugel met onder andere Amsterdam, het Gooi en Utrecht. Dagelijks pendelen vele mensen op en neer. De welvaart en economie in beide steden ademen mee met het oude land. Als het op het oude land aantrekt, veren een fase later beide steden op. In beide steden is er een economie, die zich nog verder moet ontwikkelen tot een stabiele kracht. Sterkste troef van beiden steden is het rustige wonen in een groene omgeving.

In beide steden is een grote groep mensen, die de voordelen van de nabij gelegen krachtige economische regio weet te benutten. Nieuwe inwoners en bedrijven vestigen zich daarom hier. Zij grijpen de kansen van deze regio voor sociale stijging. Hiertegenover staat dat in beide steden ook groepen inwoners zijn, die een minder gunstig sociaal economisch perspectief hebben. Zij profiteren nog niet van de kansen die de regio biedt.

Krachten in de samenleving

De provinciale organisatie van Flevoland is relatief klein. Zij richt zich voornamelijk op de wettelijke taken en realisatie van een aantal ontwikkelopgaven. Het accent ligt op fysieke ontwikkelingen zoals Marker Wadden, Almere 2.0 en Lelystad Airport. Maar er zijn veranderingen gaande. De fysieke structuur is in hoofdlijnen op orde gebracht. Met de ruim 400.000 inwoners in Flevoland en tal van organisaties zijn er vele krachten. Zij bepalen de ontwikkeling van Flevoland. Het zwaartepunt voor de provincie verschuift meer en meer richting het - in sociaal-economisch opzicht - profijtelijk maken van de fysieke inrichting en het optimaal ruimte geven aan de krachten in de samenleving. Het is de stap van de maakbare samenleving naar de samenleving die het zelf wil, kan en gaat maken.

FlevolandStraks

In 2030 en verder is Flevoland de kroon op de Nederlandse poldertraditie. Het toont waar Nederland groot in is: land maken uit water en hierin een samenleving tot bloei laten komen. Bij nieuwe ontwikkelingen is er evenwichtige aandacht voor fysieke, sociale en economische aspecten. We durven hierbij te vernieuwen. Omdat we ervan overtuigd zijn, dat op basis van eigentijdse inzichten betere oplossingen mogelijk zijn. Gelijktijdig koesteren we de eigenzinnige schoonheid van de oorspronkelijke opzet van de polders (Het Verhaal van Flevoland). En benutten we het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potenties, kracht en ondernemerschap van de samenleving (Krachtige Samenleving).

Belofte

In Flevoland is de belofte van bestuurlijke vernieuwing ingelost (Ruimte voor Initiatief). We zetten de maatschappelijke opgaven centraal. We treden met gemeenten en waterschap op als één bestuur. Dit noemen we complementair bestuur. Periodiek leggen we de opgaven en oplossingen van de provincie voor aan een representatieve groep Flevolandse. Zijn we met de goede maatschappelijke vragen op de goede manier bezig? Flevoland biedt ruimte voor ondernemingen en mensen die hun ideaal willen realiseren. De begintijd van de bepalende overheid en de maakbare samenleving hebben we achter ons gelaten. Iedereen die wil bijdragen aan de toekomst van Flevoland is van harte uitgenodigd. We zetten de stap van “nee tenzij” naar “ja mits”. Door deze opstelling zijn er meer mogelijkheden voor initiatieven van inwoners en bedrijven .

Excellent

Flevoland draait grotendeels op duurzame energievoorziening (Duurzame Energie). Overal - in stad en land - zijn de gevolgen van de energietransitie merkbaar. Huishoudens en bedrijven zijn energieneutraal. Energie wordt duurzaam opgewekt. Nieuwe woonwijken zijn aangelegd zonder gasnet. De energierekeningen van de inwoners zijn fors gereduceerd en er zijn vele Flevolandse bedrijven gespecialiseerd in duurzame energie en energiebesparing. Flevoland heeft in economisch, maatschappelijk en fysiek opzicht geprofiteerd van de energietransitie.

In Flevoland zijn vele nieuwe economische activiteiten. Ondernemers pakken de kansen van de veranderende economie. Hieronder ook de circulaire economie (Circulaire Economie). Het woord afval heeft een andere betekenis gekregen: het is grondstof voor productie. Flevoland is de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie. Groene grondstoffen en gebruikte materialen bewerken we zodanig dat ze hun weg vinden naar afzetmarkten.

In 2030 en verder onderscheidt Flevoland zich bovenregionaal met een aantal voorzieningen, die van excellente kwaliteit is (Regionale Kracht). Voorzieningen met een aantrekkingskracht en een reputatie die zich over de provinciegrenzen heen uitstrekken. Het gaat onder meer om de toplandbouw, de ontwikkeling van Almere en Lelystad (o.a. Lelystad Airport) tot knooppunten in de regionale netwerken, excellente woonmilieus in Almere en Lelystad en prachtige groenblauwe natuur- en recreatiegebieden langs de waterrijke randen van de Flevopolders. Het zijn de authentieke krachten van Flevoland, die naar een volgend - hoger - niveau zijn doorontwikkeld. Liggend aan het IJmeer, Markermeer en IJsselmeer zijn Almere en Lelystad de buitenplaatsen voor de Noordvleugel: de nationale economische motor. De pracht en kracht van de jonge natuur dringt met het Nationaal Park Nieuw Land door tot in het hart van beide steden. De steden vormen de (inter)nationale toegangspoort voor woningzoekenden in de metropoolregio. De randmeren in de gemeenten Zeewolde en Dronten hebben een aantrekkelijk recreatief en toeristisch aanbod, waar velen van genieten.

De agrarische sector (Landbouw: Meerdere Smaken) staat er ondanks de onzekerheden op de wereldmarkt sterk voor. Flevoland – en in het bijzonder Noordoostpolder, Dronten, Lelystad en Zeewolde - staat bekend om haar toplandbouw. Of het nu gaat om grootschalige productie, biobased economy, natuur inclusief of koppeling met gezondheid. In Flevoland zitten de voorlopers van de sector, die worden gesteund door onderzoek, onderwijs en overheid.

Ruimte voor duurzame ontwikkeling

In heel Flevoland is een samenleving waar mensen met elkaar optrekken en naar elkaar omkijken. Hier zijn kansen voor iedereen voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Flevoland biedt in 2030 en verder ruimte voor duurzame ontwikkelingen met oog voor fysieke, sociale en economische aspecten. Deze toekomst maken we samen: inwoners, bedrijven, organisaties, overheden.

De Omgevingsvisie is een uitnodiging van de provincie Flevoland aan iedereen die wil bijdragen. Samen vormen we de omgeving van deze visie: de Omgevingsvisie FlevolandStraks.

2. BETEKENIS

Flevoland is van en voor ons allemaal. Ons gebied is altijd in ontwikkeling. De Omgevingsvisie FlevolandStraks geeft de lange-termijnvisie van de provincie Flevoland op de toekomst van dit gebied. Het gaat over de periode tot 2030 en verder. Het geeft aan welke kansen, opgaven en

uitdagingen er voor Flevoland liggen. Bijvoorbeeld: hoe zorgen we in de toekomst voor onze energievoorziening? Of hoe willen we samen wonen, werken en leven in Flevoland? Dit kunt u lezen bij de Opgaven.

Nieuwe inzichten

In de Omgevingsvisie staat niet precies beschreven wat, waar en wanneer moet komen. We houden rekening met nieuwe inzichten, want morgen weten we meer dan vandaag. Met de Omgevingsvisie zetten we de koers uit voor de lange termijn. Stap voor stap werken we dit uit en realiseren we onze ambities. Door deze aanpak kunnen we adequaat reageren op nieuwe inzichten en mogelijkheden. Oftewel koersvast voor de lange termijn en lenig op de korte termijn.

Inzet van velen

Minstens zo belangrijk is de manier waarop we met elkaar aan de toekomst van Flevoland gaan werken. De toekomst is afhankelijk van de inzet van velen: inwoners, organisaties, ondernemers en overheden. De Omgevingsvisie is een uitnodiging van het provinciaal bestuur van Flevoland aan iedereen, die wil bijdragen. Samen vormen we de omgeving van deze visie: de Omgevingsvisie FlevolandStraks.

2.1 JURIDISCHE CONTEXT

De Omgevingswet geeft aan dat het Rijk, elke provincie en elke gemeente een Omgevingsvisie moet hebben. Dit is een instrument uit de Omgevingswet. Deze wet gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Een Omgevingsvisie geeft inzicht in:

de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving,
de hoofdlijnen van ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het grondgebied,
de hoofdzaken van het integrale beleid voor de fysieke leefomgeving.

De Omgevingsvisie FlevolandStraks is voor de provincie Flevoland bindend. Wij streven de ambities uit deze visie – alleen of in samenwerking met partners – na. Zo is voor iedereen duidelijk wat de provincie op de lange termijn wil bereiken en waarvoor wij ons inzetten.

Bredere reikwijdte

De Omgevingswet biedt ruimte voor maatwerk voor de opzet van de Omgevingsvisie. Elke provincie en elke gemeente is anders. Wij kiezen voor een brede opzet van de visie. Wij beperken ons niet tot de fysieke aspecten van de wet. Fysieke, sociale en economische ontwikkelingen hangen namelijk nauw met elkaar samen. Deze Omgevingsvisie richt zich op alle strategische hoofdopgaven voor de lange termijn (tien à vijftien jaar) die bepalend zijn voor de toekomst van Flevoland.

Koersvast én flexibel

De Omgevingsvisie is één van de instrumenten uit de Omgevingswet. De wet biedt ook instrumenten voor de realisatie van de visie. Dit zijn onder meer:

programma's (inclusief beleidsregels),
omgevingsverordening,
projectbesluiten.

Deze instrumenten hebben in het algemeen een kortere tijdschikhorizon. Hiermee kunnen we soepel inspelen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Kortom: de Omgevingsvisie geeft de langetermijnkoers. Met de andere instrumenten realiseren we deze koers op een flexibele manier. In grote en kleine stappen.

2.2 VERHOUDING TOT ANDERE PLANNEN

Een Omgevingsvisie van een hogere bestuurslaag werkt niet automatisch door naar een lagere bestuurslaag. Dit kan alleen worden opgelegd met specifieke instrumenten. Wij houden in onze Omgevingsvisie rekening met beleid van Europa en het Rijk. Denk aan de energiedoelstellingen, Nationaal Deltaprogramma (klimaatbestendigheid) en lopende lange termijn afspraken (bijvoorbeeld RRAAM en Almere 2.0).

Provinciaal niveau

De Omgevingsvisie is de strategische langetermijnvisie voor de provincie. Hiermee definiëren wij de bovenlokale opgaven met een provinciaal belang en met een langetermijnperspectief. De visie is richtinggevend voor alle andere - deels verplichte - provinciale programma's en plannen. Denk bijvoorbeeld aan het regionaal waterplan en het actieplan geluid.

Met deze Omgevingsvisie vervangen we het visiedeel uit het Omgevingsplan 2006. Vervolgens worden de beleids- en uitvoeringsdelen uit het Omgevingsplan 2006 gefaseerd vervangen door onder meer programma's en regels in een omgevingsverordening. Hierbij bieden we waar mogelijk en wenselijk lokaal maatwerk. Vanaf de vaststelling van deze Omgevingsvisie werken we vanuit de geest van deze visie.

Gemeentelijk niveau

Gemeenten hebben de plicht om hun eigen Omgevingsvisie op te stellen. Samen met de gemeenten bekijken we de mogelijkheden om de (uitwerkingen van de) Omgevingsvisies op elkaar af te stemmen en de krachten te bundelen.

2.3 AAN DE SLAG MET DE VISIE

De Omgevingsvisie is een visie van en voor Flevoland. In de visie staan de belangrijkste onderwerpen en ambities voor de toekomst van Flevoland. Wij kunnen de ambities alleen in samenwerking realiseren. Zie hiervoor ook [Meedoen](#).

Provinciale instrumenten

De opgaven uit de Omgevingsvisie zijn van provinciaal belang. Om deze te realiseren is uitvoeringskracht nodig. Elke opgave vergt een eigen aanpak. Hierbij zet de provincie de volgende instrumenten in:
bestuurlijke middelen (o.a. organisatie inzet, samenwerking, kennisoverdracht, bestuursovereenkomsten),
financiële instrumenten (o.a. subsidies, investeringen, fondsen),
juridische middelen (o.a. programma's met beleidsregels, projectbesluiten, vergunningen, omgevingsverordening).

Uitwerking Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie maken we onderscheid in kernopgaven en strategische opgaven. Deze opgaven hebben een tijdshorizon van circa tien tot vijftien jaar. We gaan alle opgaven uit de Omgevingsvisie stap voor stap realiseren. Dit doen we via een programmacyclus, zoals de Omgevingswet beoogt. De cyclus kent de volgende fasen:

opstellen programma,
acties en uitvoering van het programma,
monitoring van de effecten,
(zo nodig) bijsturen van het programma.

Voor elk programma stellen Provinciale Staten richtinggevend kaders voor Gedeputeerde Staten vast. Op basis hiervan beschrijven we in de programma's:

de ambitie, de beleidsuitwerking en de definiëring van het provinciaal belang,
de doelstellingen en/of omgevingswaarden voor het programma,
het gebied en de periode waarop het programma is gericht, inclusief de gewenste mate van doelbereik,
de samenwerking met partijen,
de wijze waarop afstemming met andere programma's plaatsvindt,
de activiteiten die we gaan ondernemen, inclusief de inzet van de diverse instrumenten.

In het algemeen hebben de programma's (en het doorlopen van een hele programmacyclus) een looptijd van één tot vier jaar. Onderdeel van de cyclus is het monitoren van de gerealiseerde effecten, het evalueren en het zo nodig bijstellen van het programma. Hierbij kijken we of we de inzet moeten veranderen. Bijvoorbeeld door inzet van andere acties en maatregelen of activiteiten intensiveren of juist extensiveren. Op deze wijze gaan we stap voor stap en op lenige wijze de ambities uit de Omgevingsvisie realiseren.

Bescherming van waarden

De ontwikkelingen, die op Flevoland afkomen, geven we zo goed mogelijk een plek. Flevoland verandert hierdoor. Er komen meer woningen, meer duurzame energie, meer circulaire economie, meer recreatie en toerisme. Dit neemt niet weg dat er in Flevoland bijzondere waarden zijn; u leest er onder andere meer over in [Het Verhaal van Flevoland](#) en [Landbouw: Meerdere Smaken](#). Deze waarden en kwaliteiten beschermen we. In deze visie hebben we rekening gehouden met de vier beginselen uit de Omgevingswet (o.a. voorzorgsbeginsel, preventief handelen). Ook bij de uitwerking van de visie houden we rekening met deze beginselen.

Bij de visie horen passende programmatische uitwerkingen en zo nodig vertalingen naar een Omgevingsverordening. Hierin staan de regels (randvoorwaarden) die aansluiten bij de ambities en doelen die we nastreven. Met deze regels voorkomen we ongewenste activiteiten en beschermen we de kwaliteiten van de fysieke omgeving. Denk aan schone lucht, water en bodem, een mooi landschap en waardevolle natuur.

Bij de uitwerkingen van de visie worden milieueffectrapporten opgesteld voor alle activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn en activiteiten waarvoor een passende beoordeling op basis van de natuurregelgeving noodzakelijk is.

2.4 DE VISIE BLIJFT ACTUEEL

De realisatie van de ambities uit de visie vergt vele jaren: zeker tien tot vijftien jaar. Elk jaar meten we de voortgang en rapporteren we hierover. Dit koppelen we aan de provinciale begrotingscyclus. Op deze manier bekijken we of we op de goede weg zijn of dat bijsturing wenselijk is. Bijvoorbeeld door de bestuurlijke middelen, financiën of juridische instrumenten anders in te zetten.

Actualisatie

We willen dat de visie blijft aansluiten bij de relevante maatschappelijke opgaven. De provincie heeft daarom een trendatelier. In dit atelier doen we onderzoek naar onder andere maatschappelijke ontwikkelingen, demografische ontwikkelingen, de invloed van technologische ontwikkelingen op Flevoland. Op basis van de inzichten uit het trendatelier en de dialoog hierover met partners doen we voorstellen om de visie te actualiseren. Bijvoorbeeld om een nieuwe strategische opgave voor de lange termijn toe te voegen of een ambitie uit de visie aan te passen. Hierdoor blijft de Omgevingsvisie actueel.

Provinciale Staten beslissen

Elke verandering in de Omgevingsvisie vergt een besluit van de Provinciale Staten. Dit gaat via de wettelijke procedure van inspraak: ter inzage leggen van ontwerpvisie, zienswijzemogelijkheid,

vaststellen visie door Provinciale Staten.

Omdat een Omgevingsvisie alleen zelfbindend is voor de provincie, is na het vaststellen van de visie geen beroep mogelijk.

3. FLEVO-PRINCIPES

Een ding is zeker, Flevoland ziet er in 2030 anders uit. De opgaven uit de Omgevingsvisie werken we de komende jaren uit. Maar hoe gaan we dat doen? Hoe zorgen we ervoor dat de uitwerking typisch Flevolands is? Onze provincie is anders dan elke andere provincie in Nederland. Niet alleen in haar verschijning met haar lange strakke polderlijnen en polders die unieke tijdsbeelden laten zien. Ook de manier waarop we met elkaar omgaan en in het leven staan is anders.

Optimistische visie

Typisch voor Flevoland is onze ontwikkelingsgerichte houding. Onze optimistische visie op de toekomst heeft Flevoland tot Flevoland gemaakt. Tegelijkertijd hebben we de afgelopen decennia ook geleerd. Niet eerder is in Nederland en zelfs in de hele wereld in zo'n korte tijd op zo'n grote schaal land uit water gemaakt. En hebben we dit vervolgens ingericht tot een thuis voor ruim 400.000 mensen.

Inspiratie en richting

Vanuit het besef wie we zijn en wat we hebben geleerd, werken we de opgaven uit de Omgevingsvisie verder uit. Dit maken we concreet met de Flevo-principes. Deze geven inspiratie voor en richting aan de uitwerking van de Omgevingsvisie. De Flevo-principes gebruiken we bij iedere opgave door deze als startpunt te nemen en toe te passen in de praktijk. U doet toch mee? Want alleen zo werken we samen aan de toekomst van Flevoland.

1. Werk opgavegericht

Vanuit de Omgevingsvisie werken we aan maatschappelijke opgaven voor de lange termijn. Opgaven die van belang zijn voor de toekomst van Flevoland. Dat doen we met optimisme en focus. Optimisme omdat we de overtuiging hebben dat ontwikkelingen nieuwe kansen bieden aan inwoners en bedrijven in Flevoland. Focus omdat we ons met partners richten op een select aantal vraagstukken. Vraagstukken die een lange adem vragen en waarbij we als provincie de ambitie hebben het verschil te maken voor de Flevolandse.

2. Verrijk met eigenheid

Het Flevolandse polderlandschap is de enige in zijn soort: met zijn omvang en zijn herkenbare ontwerp. Het is het erfgoed van de toekomst. Deze eigenheid brengt een verantwoordelijkheid met zich. Niet om het gebied in beton te gieten. Wel om nieuwe kansen te omarmen en dit te verbinden met het eigene van Flevoland. Ken het verleden en maak de toekomst. Elke plek in Flevoland heeft zijn eigen verhaal en zijn eigen gemeenschap. Bij nieuwe vraagstukken vormen deze verhalen de basis. Juist door het verrijken met de eigenheid, wordt van nieuwe ontwikkelingen iets bijzonders gemaakt.

3. Doe mee en draag bij

De toekomst van Flevoland wordt door velen gemaakt: organisaties, inwoners, instellingen, bedrijven en overheden. Het is de publieke taak van de provincie om de regio voor te bereiden op de toekomst. Vele ontwikkelingen zijn echter alleen mogelijk door gezamenlijke inzet. Hierbij is meepraten niet voldoende. Het gaat verder: samenwerken op basis van concrete bijdragen. Ieder vanuit zijn eigen mogelijkheden en inzet. Alleen dan kunnen we de opgaven uit de Omgevingsvisie succesvol aanpakken en het verschil maken voor Flevolandse en Flevoland.

4. Durf te vernieuwen

Flevoland is anders dan andere delen van Nederland. Bij de inrichting waren culturele en institutionele kaders van een andere orde dan op het 'oude land'. Dit gaf en geeft vrijheid en ruimte om te komen tot andere inzichten en oplossingen. We treden nog steeds buiten de gebaande paden. Omdat we ervan overtuigd zijn dat op basis van eigentijdse inzichten betere oplossingen mogelijk zijn. Morgen weten we immers meer dan vandaag. We hebben het lef om het anders en beter te willen doen: een karakteristieke, ietwat eigenwijze, werkwijze van de jongste provincie van Nederland.

5. Wees betekenisvol

De provincie zet in op vraagstukken waar ze een betekenisvol verschil kan maken. Geen cosmetische oplossingen, maar duurzame verbeteringen. We leggen de samenhang tussen de sociale, economische en fysieke systemen. We kijken hierbij nadrukkelijk over de dijken heen. Opgaven strekken zich uit over de provinciegrenzen. Bij het ontwerpen van duurzame oplossingen onderzoeken we de oorzaak en de samenhang van het vraagstuk. Op basis van deze inzichten ontwikkelen we positieve en betekenisvolle oplossingen voor Flevoland, die fysiek, sociaal en economisch duurzaam zijn voor mens en natuur.

6. Mensen maken Flevoland

Flevoland is gevormd door de grote rol van de overheden in de beginperiode van de polders. Maar mensen zijn de drijvende kracht in de Flevoland. Flevoland biedt volop mogelijkheden voor inwoners, organisaties en ondernemingen om hun dromen waar te maken en kansen te benutten. Hierdoor wordt Flevoland gevarieerder, levendiger en spannender. De provincie ondersteunt - waar mogelijk - het streven van de Flevolandse om hun unieke wensen te verwezenlijken. U doet toch ook mee om Flevoland te maken?

4. OPGAVEN

Kernopgaven

In een paar decennia is 1.400 vierkante kilometer voormalige Zuiderzee drooggelegd en vervolgens ingericht voor gebruik. Een prestatie van formaat. Dit verleden van Flevoland vormt tegelijkertijd de basis voor haar toekomst. Daarbij gaat het zowel over de wijze waarop Flevoland is ingericht, als de wijze waarop de Flevolandse samenwonen, samen leven, samen werken en wordt bestuurd. Maar Flevoland verandert. We kijken anders tegen onze omgeving aan dan twintig jaar geleden. Ook veranderen de verhoudingen in de samenleving. Dit betekent dat we ook de kern moeten blijven aanpassen aan de maatstaven van de toekomst. Er zijn drie kernopgaven:

Het Verhaal van Flevoland (fysieke omgeving),

Krachtige Samenleving (sociaal-economische omgeving),

Ruimte voor Initiatief (bestuurlijke omgeving).

Deze opgaven vormen de kern voor alle ontwikkelingen waar de provincie Flevoland bij betrokken is. Zowel voor de strategische opgaven uit de Omgevingsvisie, als andere vraagstukken van de provincie Flevoland.

Strategische opgaven

Veranderingen gaan snel. De technologische mogelijkheden nemen in hoog tempo toe. Mensen en bedrijven trekken wereldwijd naar steden. Economische en kennisnetwerken strekken zich uit over nationale grenzen. Veranderende maatschappelijke opvattingen en technologische mogelijkheden bepalen in grote mate de manier waarop we in de toekomst gaan wonen, werken en leven in Flevoland. Deze veranderingen krijgen een grote impact. Niet van de ene op de andere dag, het gaat om veranderingen die zich over vele jaren uitstreken. Wij gaan Flevoland hierop voorbereiden. Sterker nog, we willen dat inwoners en bedrijven optimaal profiteren van deze ontwikkelingen. In de strategische opgaven staan deze vraagstukken en ambities voor de toekomst beschreven. Het gaat om de volgende opgaven:

Duurzame Energie

Regionale Kracht

Circulaire Economie

Landbouw: Meerdere Smaken

4.1 HET VERHAAL VAN FLEVOLAND

Als je de provinciegrens passeert, weet je meteen dat je in Flevoland bent. Flevoland is Nederlands meest herkenbare provincie: gelegen op de voormalige zeebodem, zo'n vier meter onder de zeespiegel en beschermd door vele kilometers dijk. Door wereldwijde trends gaan veel plekken steeds meer op elkaar lijken. Hierdoor neemt de eigenheid af. We willen dat Flevoland zich hieraan onttrekt en zijn eigen verhaal blijft vertellen. Dit verhaal zal de Flevolandse blijvend binden.

Waar staan we nu?

In Flevoland is de tijdgeest van de twintigste eeuw herkenbaar. Een periode waarin de overheid de mouwen opstroopte om Nederland sterker te maken en er bovenop te helpen. Er ligt een gebied met toplandbouw, afgewisseld met natuurgebieden en woonkernen gevormd door eigentijdse stedenbouwkundige concepten. Denk aan het voormalig eiland Urk, de typische kring met dorpskernen rondom Emmeloord en de polderkernen Dronten en Zeewolde. Of de stedenbouwkundige opzet van Cornelis van Eesteren voor Lelystad en de opzet van Almere als tuinstad met meerdere stadsdelen. Samen vormen ze een gepland 'Mondriaans' landschap. De lange rechte wegen zijn veelal geflankeerd door majestoeuze bomenrijen. Er zijn bijzondere landschapskunstwerken. De polders zijn omlijst met grote wateren en groene gebieden met ruimte voor recreatie. De lucht en de bodem zijn schoon. Flevoland wordt hierom gewaardeerd: wonen in een schone en groene omgeving, in de nabijheid van omliggende stedelijke regio's. En in de ondergrond vinden we bijzondere schatten terug van de periode voor de inpoldering. Denk aan de scheepswrakken, restanten van de Swifterbantcultuur en andere bewoningsresten uit de prehistorie.

Scheiding tussen stad en land neemt af

De scheiding tussen stad en land en de gezoneerde opzet van onze steden is voelbaar en zichtbaar, maar neemt af. Op steeds meer erven vinden niet-agrarische activiteiten plaats, zoals een kinderdagverblijf en hulpverlening. Windmolens [tekenen het landschap zijn gewoon geworden](#). Woongebieden bieden steeds vaker ook een thuisbasis voor bedrijvigheid. Er vinden stedelijke inbreidingen plaats. De centra van de steden transformeren. De stedelijke kernen zoeken de relatie met de grote wateren die Flevoland omlijsten. Naast de projectbouw komen er steeds meer mogelijkheden voor zelfbouw. Niet alles wordt meer door de overheid ontwikkeld.

Flevoland gaat verder

De Noordvleugel van de Randstad - de nationale economische motor - en in toenemende mate de regio Zwolle oefenen hun krachten uit op de polders. Dat leidt tot grote projecten zoals Almere 2.0, maritieme havenontwikkelingen in Noordelijk en Midden Flevoland en Lelystad Airport. Het gebied wordt gereed gemaakt voor de klimaatverandering. Er worden maatregelen getroffen om de effecten van het schrappen van de Markerwaard te verzachten. Daarom wordt geïnvesteerd in verbetering van de ontsluiting van Flevoland met de Noordvleugel. En in het IJmeer en Markermeer worden onder andere de Marker Wadden aangelegd om nadelige ecologische gevolgen van de Houtribdijk te compenseren. Zo biedt het niet-aanleggen van de Markerwaard nieuwe recreatieve en ecologische kansen voor de toekomst.

Flevoland staat niet stil. De ontwikkelingen zetten zich door. Ze beïnvloeden in toenemende mate ons landschap en daarmee onze identiteit.

Waar staan we straks?

In 2030 en verder is Flevoland de kroon op de eeuwenlange Hollandse inpolderingstraditie. Flevoland staat wereldwijd bekend als een 20e-eeuws wederopbouwlandschap met herinneringen uit een verder verleden. Het oorspronkelijke overheidsideaal is verrijkt met vele nieuwe idealen van inwoners en ondernemers.

(Nieuw) Erfgoed voor de Toekomst

Flevoland heeft zich ontwikkeld tot erfgoed van toekomstige generaties. Dijken, vaarten, verkavelingen, wegbepanting, erfsingels, openheid of juist de grote bosgebieden zijn voorbeelden van Flevolandse karakteristieken. De stedenbouwkundige opzet van de poldersteden, kernen en de moderne architectuur zijn typisch Flevolands. Hierbinnen verwijzen relictten zoals de scheepswrakken, voormalige eilanden en oude stroomgeulen naar de periode voor de inpoldering. Deze karakteristieken vormen Flevoland. Deze eigenheid behouden we, ontwikkelen we en nemen we mee naar de toekomst. Zo blijft het landschap het verhaal van haar oorsprong vertellen. Flevoland is en blijft daardoor de meest herkenbare Nederlandse provincie. Dit biedt samenhang aan Flevoland en de Flevolandse.

Mensen maken Flevoland

Flevoland is gemaakt voor ontwikkeling. De ontwikkelingsgerichtheid is onderdeel van onze identiteit. Hier grijpen we met lef de kansen van nieuwe ontwikkelingen. En de ontwikkelingen blijven doorgaan. Denk aan opgaven zoals woningbouw, bedrijvigheid, herontwikkelingen, nieuwe voorzieningen, klimaatverandering, bodemdaling, waterveiligheid, transformatie in landbouw, duurzame energie. Alle opgaven - klein of groot - omarmen we op een wijze, waarbij we de kenmerkende elementen van de polder koesteren. Binnen deze kenmerken geven we ruimte aan ontwikkelingen. De overheden hebben de polders aangelegd en ingericht. Het is een plek waar inwoners, organisaties en ondernemers hun idealen kunnen realiseren. Hierdoor krijgen we meer verrassing, spontaniteit en variatie. Mensen maken Flevoland.

Verhalen inspireren tot nieuwe verhalen

Bij deze nieuwe ontwikkelingen vormt de eigenheid van Flevoland een belangrijke inspiratiebron. Dit zit niet alleen in de fysieke structuren. Het zijn ook de herinneringen en verhalen van de mensen over specifieke gebieden. Deze verhalen maken een plek bijzonder. De filosofie van de tuinstad Almere, de dreven van Lelystad of de opzet van de polderkernen Dronten en Zeewolde moet je kennen om dit een passend vervolg te geven. Je woont niet in, maar óp Urk. De dorpskernen in de kring rond Emmeloord hebben elk hun eigen verhaal, gemeenschap en geschiedenis. Elk straat en weg in de polder heeft zijn herinneringen. De verhalen achter natuurgebieden, zoals de Oostvaardersplassen, Horsterwold, Urkerbos zijn stuk voor stuk bijzonder. Je moet een plek en de mensen op die plek kennen om hem verder te kunnen maken. Dit draagt bij aan een gebiedseigen vormgeving van nieuwe ontwikkelingen. Zo wordt recht gedaan aan de regionale en lokale verschillen binnen Flevoland. En de verhalen inspireren tot nieuwe verhalen. Het maakt Flevoland mooier en interessanter.

Hoe verder?

Samen met partners en inwoners gaan we het Verhaal van Flevoland verder brengen. Dit gaan we via de volgende lijnen aanpakken. We gaan onder meer:

Het concept "Flevoland Erfgoed voor de Toekomst" uitwerken. Wat zijn de karakteristieke elementen, structuren, ensembles die beeldbepalend zijn voor Flevoland? Op welke wijze en met welke inzet kunnen we deze eigenheid vasthouden, koesteren en versterken? En hoe vinden we een goede balans tussen behouden en ontwikkelen?

Voor diverse schaalniveaus een aanpak ontwikkelen waardoor iedereen de Flevolandse eigenheid kan benutten als inspiratiebron voor nieuwe - kleine en grote - ontwikkelingen, waaronder de strategische opgaven uit de Omgevingsvisie. Onderdeel van de aanpak is de wijze waarop we omgaan met de verhalen van de Flevolandse. Hiermee voegen we nieuwe hoofdstukken toe aan het Verhaal van Flevoland.

Het Verhaal van Flevoland - het Erfgoed van de Toekomst - uitdragen: binnen en buiten Flevoland. Het Verhaal gebruiken we als impuls voor onder meer educatie, recreatie, toerisme en marketing.

4.2 KRACHTIGE SAMENLEVING

Veel Flevolandse of hun ouders zijn hier ooit opnieuw begonnen. Zij hebben hun vertrouwde omgeving achtergelaten om een toekomst op te bouwen op het nieuwe land. Flevoland is, met uitzondering van Urk, een immigratiegebied. Een gebied waar iedereen als nieuwkomer binnenkwam. Samen vormden zij nieuwe gemeenschappen met eigen karakteristieken.

Waar staan we nu?

Tussen de gemeenschappen in Flevoland zijn kenmerkende verschillen ontstaan. Hiervan ligt de oorsprong ten dele in de beginperiode. In de Noordoostpolder was destijds economische binding een voorwaarde voor nieuwe inwoners. Nog steeds werkt het overgrote deel van de inwoners binnen de polder. In Almere en Zeewolde was de voorwaarde van economische binding losgelaten. Hier werkt meer dan de helft van de beroepsbevolking buiten de polder.

Balans

Binnen Flevoland heeft het voormalig eiland Urk een eigen profiel. Hier is het grootste saamhorigheidsgevoel van de provincie en de laagste werkloosheid. De samenleving op Urk bestaat voor een groot deel uit mensen, die maatschappelijk betrokken en plichtsgetrouw zijn.

In de Noordoostpolder, Zeewolde en Dronten hebben de maatschappelijke opbouw en economie zich inmiddels gestabiliseerd. Dit deel van Flevoland lijkt steeds meer op het naastgelegen oude land. De sociale cohesie, die van meet af aan veel aandacht heeft gekregen, heeft zich in dit deel van Flevoland solide doorontwikkeld. Er zijn energieke en hechte gemeenschappen ontstaan met een balans tussen de traditionele maatschappelijke waarden en de ondernemende houding, die hoort bij het opbouwen van een nieuw bestaan.

De verwachting is dat het aantal inwoners in de Noordoostpolder op termijn gaat afnemen. Als gevolg van trends zoals vergrijzing, verkleining van huishoudens, toename van mobiliteit en opkomst van internet is de draagkracht voor voorzieningen in de kleine kernen afgenomen. Dit zal zich waarschijnlijk doorzetten.

Ander profiel

Almere en Lelystad vormen een aantrekkelijke vestigingsplaats nabij de volle Randstad. Je kunt er ruim stedelijk wonen in een mooie groene omgeving. In beide steden is een grote groep mensen die de voordelen van de nabijgelegen krachtige economische regio weet te benutten. Zij grijpen de kansen die deze regio biedt voor sociale stijging. Daarnaast kennen beide steden - als gevolg van de snelle verstedelijking aan het einde van de 20e eeuw - in bepaalde wijken ook een concentratie van sociaal-economische problemen.

In beide steden is er een economie, die zich nog moet doorontwikkelen tot een stabiele kracht. Beide steden ademen nu nog mee met de conjunctuur van Amsterdam.

Waar staan we straks?

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als een omgeving met uitstekende mogelijkheden voor ontplooiing, ontwikkeling en ontspanning. Het is een aantrekkelijk vestigingsgebied. Het in Flevoland aanwezige talent alsmede de potentie, kracht en ondernemerschap van de samenleving benutten we. Bij nieuwe ontwikkelingen staat de Flevolander centraal. Wij volgen samen met partners de regionale sociale en economische ontwikkelingen op de voet. Dit om gezamenlijk nieuwe opgaven tijdig te signaleren, en om die op een passende wijze te agenderen en te bespreken met de partners. Denkbaar onderwerpen zijn de invloed van robotisering en automatisering op de arbeidsmarkt, de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, de specifieke vergrijzingsproblematiek, gezondheidsvraagstukken en de gevolgen van de verwachte bevolkingsafname in de [gemeente](#) Noordoostpolder.

Betrokken en bescheiden

Wij stellen ons als provincie hierbij betrokken en bescheiden op. Betrokken, omdat we er voor alle Flevolandse zijn. Bescheiden omdat andere organisaties het voortouw hebben bij sociale opgaven en Flevolandse op eigen kracht en verantwoordelijkheid initiatieven ondernemen. Deze uitdagingen zijn complex en vragen van de vele organisaties die actief zijn op dit terrein de ambitie en het vermogen om over hun grenzen heen te kijken, zich te verbinden en samenspel te organiseren. De provincie bevordert - indien nodig - dit samenwerkend vermogen. En als de provincie een toegevoegde waarde heeft, doet ze mee. Bijvoorbeeld bij experimenten, die op bovenlokaal niveau bijdragen aan krachtiger samenleven.

Hoe verder?

De kernopgave Krachtige Samenleving gaan we onder meer via de onderstaande lijnen aanpakken:

Samen met onze partners gaan we regionale sociaal-economische ontwikkelingen jaarlijks monitoren en analyseren. Dit doen we mede met behulp van de vele beschikbare onderzoeken.

We organiseren jaarlijks het regionale gesprek over "de Toekomst van de Flevolander". Hierin bespreken we de maatschappelijke ontwikkelingen en signaleren we met partners nieuwe sociaaleconomische opgaven.

Samen met gemeenten onderzoeken we mogelijkheden om op bovenlokaal niveau met experimenten bij te dragen aan het ontwikkelen van nieuwe inzichten op het gebied van krachtige samenleving.

Bij de uitwerking van de opgaven uit de Omgevingsvisie en andere provinciale ontwikkelingen richten wij ons ook op het verbeteren van de sociaaleconomische positie van de Flevolandse.

4.3 RUIMTE VOOR INITIATIEF

Flevoland werd in 1986 de twaalfde provincie. Een "lichte en compacte" provincie met de ambitie een bestuurlijk voorbeeld te zijn voor andere provincies. Waar regelmatig werd gesproken over vernieuwing van het middenbestuur, 'deed' Flevoland dat gewoon.

Waar staan we nu?

We zijn nog steeds een lichte en compacte provincie. Het accent ligt op fysieke ontwikkelingen zoals Marker Wadden, Almere 2.0, Nieuwe Natuur, Lelystad Airport en havenontwikkelingen. Ten dele vinden deze hun oorsprong in het rijksbeleid. Een oriëntatie die vanuit de historie van Flevoland verklaarbaar is. We kiezen voor fysieke projecten waarin we slagvaardig het verschil maken.

Gelijktijdig vinden op nationaal niveau doorlopend discussies plaats over de positie van het middenbestuur. Deze gaan over decentralisaties (je gaat erover of niet, decentraal wat decentraal kan), provinciale kerntaken, Randstadprovincie. In Flevoland kiezen we een positie waarin we verschil maken en iets kunnen betekenen voor de inwoners. Geen ingewikkelde discussies over de structuur van het openbaar bestuur maar gewoon aan de slag. Dit sluit aan bij onze oorspronkelijke "doe-mentaliteit".

Eigen idealen

Gelijktijdig zijn er ook veranderingen gaande. Met de ruim 400.000 inwoners en vele organisaties zijn er diverse krachten in de provincie. Zij streven allen hun eigen idealen na. Op uiteenlopende manieren nemen zij initiatief en dragen bij aan de ontwikkeling van Flevoland. Het zwaartepunt van de uitdagingen voor de provincie ligt niet meer alleen op het fysiek inrichten van het gebied. In grote lijnen ligt er een stevige basis: wegen, spoorlijnen, havens, bruggen, steden, dorpen, waterhuishouding. In toenemende mate gaat het om het benutten van deze inrichting.

Hierbij hoort ook ruimte geven aan de krachten in de samenleving en het aanpakken van sociaal-economische opgaven. Het gaat om beter gebruik van de fysieke inrichting. Dit betekent meer economie, betere ontspanning en betere mogelijkheden voor ontplooiing. Alleen dan komen welzijn en welvaart van de Flevolandse op een hoger niveau.

Initiatieven

De tijd dat hoofdzakelijk overheden de ontwikkelingen in het gebied bepaalden is voorbij. Initiatieven van inwoners en organisaties vragen om een andere rol. Initiatieven vanuit de samenleving roepen bij overheden vragen op over de rechtmatigheid, doelmatigheid en precedentwerking. Zowel de provincie als gemeenten en waterschap stellen procedures en beleidskaders op waardoor een 'nee, tenzij' labyrint ontstaat. Als de ene overheid 'ja' zegt, betekent dat niet automatisch dat een andere overheid ook 'ja' zegt.

Verhouding inwoners en overheid

De relatie tussen de inwoners en de provincie verandert. Vanuit het verleden onderhoudt de provincie nauwe banden met maatschappelijke organisaties en belangengroepen. Steeds minder mensen voelen zich vertegenwoordigd door deze organisaties. Deze groep groeit in Nederland en ook Flevoland structureel. De relatie tussen provincie Flevoland en haar inwoners wordt steeds minder eenduidig.

Waar staan we straks?

In 2030 en verder heeft Flevoland de belofte van bestuurlijke vernieuwing waargemaakt. Hier besturen we anders en effectiever. We zetten de maatschappelijke opgave centraal en benutten de krachten uit de samenleving. Iedere keer opnieuw bepalen we wat een effectieve manier is om dit te doen. Per onderwerp bekijken we met welke partners we de opgave aanpakken. De ene keer faciliteren we, de andere keer reguleren we, soms verbinden we partijen of hebben we een forse inzet. Per opgave is maatwerk nodig.

Nieuwe verbindingen

In 2030 en verder is de provincie er voor de Flevolandse. Net zoals vroeger, maar nu op een eigentijdse wijze en toegesneden op de actuele maatschappelijke vraagstukken. Regelmatig leggen we opgaven en oplossingen van de provincie voor aan een representatieve groep Flevolandse. Zijn we met de goede maatschappelijke vragen op de goede manier bezig?

Eén overheid

Flevoland biedt ruimte voor ondernemingen en mensen die hun droom willen realiseren. Iedereen die wil bijdragen aan een duurzame toekomst van Flevoland is van harte uitgenodigd. We hebben de stap gezet van "nee tenzij" naar "ja mits". Als een initiatief bijdraagt aan Krachtige Samenleving en Het Verhaal van Flevoland (inclusief de kwetsbare omgevingswaarden) respecteert, is er ruimte. Waar het effectief is voor de inwoners van Flevoland treden we met de gemeenten en het waterschap op als één overheid. Dan nemen de dagelijkse besturen in gezamenlijkheid besluiten en versterken de organisaties elkaar (complementair bestuur). Samen zorgen we ervoor dat we de initiatiefnemer effectief en slagvaardig faciliteren.

Hoe verder?

We werken Ruimte voor Initiatief uit langs drie lijnen. We maken zo onze belofte van bestuurlijke vernieuwing waar. Het gaat onder meer om: Het vereenvoudigen en verbeteren van de procesgang voor initiatiefnemers, zodat zij beter in staat zijn om eigen idealen te realiseren. De regelgeving en aanpak van de overheden stemmen we op elkaar af. We hebben de ambitie om als één Flevolandse overheid op te treden. Het realiseren van de ambitie van een complementair bestuur. De uitwerking pakken we op met de Flevolandse gemeenten en waterschap. We passen dit onder meer toe op de opgaven in de Omgevingsvisie.

Het creëren van nieuwe verbindingen tussen Flevolandse en provinciaal bestuur, waardoor we de goede maatschappelijke opgaven op de goede wijze kunnen aanpakken.

4.4 DUURZAME ENERGIE

Iedereen in Flevoland - inwoners en bedrijven - gaat iets merken van de verandering in de energievoorziening. Er moet veel gebeuren om onze woningen en bedrijven energiezuinig of energieneutraal te maken en duurzame energie op te wekken. Dit is noodzakelijk en biedt tegelijkertijd kansen. De energierekening kan omlaag en er ontstaat nieuwe werkgelegenheid.

Opgave

Onze aarde warmt op en de voorraad fossiele brandstoffen zoals aardolie en aardgas is beperkt. We produceren te veel koolstofdioxide (CO₂). Nationaal en internationaal zijn afspraken gemaakt voor een CO₂-arme energievoorziening en dat betekent dat we ons energiegebruik moeten veranderen. Bijvoorbeeld door woningen te isoleren, zuinige productieprocessen te ontwerpen en duurzame energie op te wekken. Denk aan windmolens, zonnepanelen, bodemwarmte, waterstof, groen gas of nieuwe technieken die we nu nog niet kennen.

Goede basis

In Flevoland beschikken we over een goede basis voor duurzame energie. Een groot deel van de huizen is jong en al goed geïsoleerd. Er is geen zware industrie die grote hoeveelheden energie nodig heeft. Het opwekken van duurzame energie is deel van onze geschiedenis. Windmolens tekenen ons landschap. We hebben een voorsprong en we weten waar het over gaat. We hebben een goede uitgangspositie voor de verandering in de energievoorziening.

Ambitie

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de provincie die draait op duurzame energie. We hebben de energietransitie slagvaardig aangepakt. We gebruiken zo min mogelijk energie en wekken zelf of in de omgeving duurzame energie op. In Flevoland zijn hoofdzakelijk energieneutrale en energie producerende woningen en bedrijven. En we zijn op weg om in 2050 geen fossiel gas meer in de Flevolandse huizen en bedrijven te gebruiken. Al doende zijn er duizenden nieuwe banen ontstaan en zijn we bekend geworden om onze energiekennis.

Koers

Om energie te besparen of energie duurzaam op te wekken gebruiken we bewezen technieken. Zo kunnen we onze ambitie realiseren. Misschien komen er in de toekomst nog nieuwe technieken. Deze zullen we dan ook gaan toepassen. Langs de volgende lijnen gaan we met partners werken aan de energietransitie in Flevoland.

Ergieneutrale steden en dorpen

Samen met gemeenten en andere partners zetten we in op energieneutrale steden en dorpen. We ondersteunen inwoners en ondernemers met de verandering in hun energiegebruik, zowel het beperken van energiegebruik als het zelf opwekken van duurzame energie. Onderwerpen zijn onder andere: aardgasloze wijken, duurzame energieopwekking, isolatie van woningen, energiezuinige productiemethoden, energieopslag, smart grids.

Ruimte voor energie

Duurzame energie heeft impact op de ruimte. Denk aan de windmolens. Nieuwe bronnen voor duurzame energie - windparken, zonnepanelen of technieken die we nu nog niet kennen - zullen ook hun impact krijgen. Dit geldt zowel voor het landelijk gebied als het stedelijk gebied. Hiertegenover staat dat de opwekking van duurzame energie ook een economische betekenis heeft. We gaan ruimte scheppen voor het opwekken van duurzame energie. Dit gaat zowel om kleinschalige als grootschalige opwekking. Dit gaan we op zodanige wijze doen dat lusten (economisch profijt) en lasten (ruimtelijke impact) op een evenwichtige wijze worden gedeeld door de Flevolandse.

Goed voorbeeld

Wij geven het goede voorbeeld; de provinciale organisatie wordt energieneutraal. We doen dit door onze eigen energie op te wekken en minder energie te gebruiken. Denk hierbij aan onze gebouwen, voertuigen, wegen en vaarwegen. Het verminderen van de CO₂ uitstoot is ons vertrekpunt bij ontwerpen, aanleggen, beheren en onderhouden van onze (vaar)wegen. Onze gebouwen en gronden stellen we beschikbaar voor nieuwe, experimentele technieken.

Hoe verder?

Samen met partners gaan we de strategische opgave van duurzame energie aanpakken. Hiervoor zetten we gedurende lange termijn een mix van instrumenten en middelen in. Dit is de regionale energieagenda. We gaan onder meer:

Voor de ambitie energieneutrale steden en dorpen een aanpak opzetten waarbij we de huishoudens en bedrijven ontzorgen bij de stap naar energieneutraliteit.

Met de gemeenten duidelijkheid bieden over de (planologische) ruimte voor duurzame energieopwekking.

Ervoor zorgen dat de provinciale organisatie energieneutraal is.

4.5 REGIONALE KRACHT

Stedelijke regio's vormen in toenemende mate de motoren van de economie. Regiovorming verloopt niet vanzelf optimaal. Overheden kunnen het verschil maken door op slimme manier de goede voorwaarden te creëren voor economische groei. In 2030 en verder heeft Flevoland een aantal voorzieningen dat op bovenregionaal niveau van excellente kwaliteit is.

Opgave

Gemeente- en provinciegrenzen zijn lijnen op de kaart. Het zijn bordjes in de wegberm. In het leven van mensen hebben ze nauwelijks een betekenis. We wonen in de ene plaats, reizen dagelijks op en neer naar ons werk. We stappen in het weekend in de auto om op stap te gaan. Hetzelfde geldt voor bedrijven. Zij verhouden zich tot andere bedrijven. Die kunnen om de hoek zijn, maar ook aan de andere kant van de wereld. Deze netwerken van mensen en bedrijven lopen dwars door elkaar heen. Ze trekken zich niets aan van bestuurlijke grenzen.

Goede voorwaarden creëren

Stedelijke regio's vormen in toenemende mate de knooppunten van netwerken. De kracht van regio's neemt toe door de continue instroom van mensen en bedrijven. De regio's zijn belangrijke motoren van de economie en groot belang voor de regionale en nationale welvaart. Regiovorming verloopt niet vanzelf optimaal. Overheden kunnen het verschil maken door op een slimme manier de goede voorwaarden te creëren. Dit richt zich onder meer op:

Zorgen voor goede verbindingen en het creëren van knooppunten in netwerken. Het gaat om bestaande verbindingen over land en water of door de lucht en nieuwe verbindingen. Het vergt continue eelanertheid op het tijdig aanhaken bij opkomende netwerken. Nieuwe technologieën kunnen leiden tot een andere ordening. Denk aan de intrede van internet. En wellicht in de toekomst de invloed van smart mobility.

Zorgen voor een goede positie in het netwerk door een kwaliteit te bieden met een bovenlokale aantrekkingskracht. Een voorbeeld: doordat steden met elkaar een regio vormen, hoeft niet elke afzonderlijke stad een compleet voorzieningenaanbod te hebben. Steden in de regio kunnen zich specialiseren. Denk aan culturele hotspots, logistieke knooppunten, excellente woonsteden etc. Door specialisatie vullen steden elkaar aan.

Betekenis voor Flevoland

Ook Flevoland maakt deel uit van vele netwerken. Zij functioneren op verschillende schaalniveaus: lokaal, (boven)regionaal of zelfs (inter)nationaal. Sommige draaien op volle kracht, anderen zijn in opkomst. In Flevoland springen de volgende krachtige bovenlokale netwerken in het oog:

De Noordelijke Randstad is een metropool. Het vormt een internationaal kerngebied, waar vele netwerken bij elkaar komen. Het is de nationale economische motor. Hierin vormen Almere en Lelystad knooppunten. [Zij zijn gelegen op de corridor Schiphol - Amsterdam – Almere – Lelystad. Het belang en de functionaliteit van de knooppunten Almere en Lelystad neemt toe.](#) Via de versterking [en uitbreiding](#) van de corridor Schiphol – Amsterdam – Almere – Lelystad (weg en spoor) [krijgen-zullen de posities van](#) beide steden [verder worden versterkt en hiermee van groter belang worden voor de Noordelijke Randstad, een betere positie in dit netwerk.](#)

Lelystad Airport is een opkomende internationale poort voor luchtvaart. Dit knooppunt krijgt een toenemende betekenis voor de Noordelijke Randstad, Overijssel (o.a. Zwolle), Gelderland (o.a. Noordelijke Veluwe) en het noorden van Nederland.

Flevoland heeft langs de kust een rijk aanbod van natuur- en watergebieden. Deze gebieden, gemarkeerd met attractiepunten zoals havens, stranden, Marker Wadden, Bataviastad, Eemhof en Walibi, hebben een aantrekkingskracht voor recreatie en toerisme op bovenregionaal niveau.

In Flevoland is de agrosector – evenals de visserij op Urk – een speler op wereldniveau. Dit heeft zijn eigen specifieke netwerk. Meer over de agrosector bij de opgave Landbouw: Meerdere Smaken.

Ambitie

In 2030 en verder heeft Flevoland een aantal voorzieningen dat op bovenregionaal niveau van excellente kwaliteit is. Voorzieningen met een aantrekkingskracht en een reputatie die over de provinciegrenzen heen gaan. Het gaat onder meer om Lelystad Airport, excellente woonmilieus in Almere en Lelystad, prachtige groenblauwe natuur- en recreatiegebieden langs de waterrijke randen van de polder en de toplandbouw. Grotendeels zijn dit ook de oorspronkelijke krachten van Flevoland. De polder is ingericht voor landbouw, wonen en recreatie met een bovenlokale betekenis. Met deze ambitie geven we een eigentijds vervolg aan deze oorspronkelijke opzet van Flevoland. De economische krachten van de Noordelijke Randstad (Amsterdam, Utrecht, [en Gooi en Amersfoort](#)) en Zwolle strekken – onder andere via corridor- en knooppuntontwikkeling – steeds verder en intensiever de polder in. Flevoland is optimaal aangesloten op de diverse (infrastructurele) netwerken. Hiermee wordt onze positie in de netwerken versterkt en daarmee de positie van de Flevolander.

Koers

Op (boven)regionaal niveau uitblinken met woonmilieus, economische activiteiten of recreatieve en toeristische voorzieningen kan alleen in een goed samenspel met vele partners. Telkens onderzoeken we per opgave met welke partners we de ambitie kunnen waarmaken. Hierbij richten we ons op de volgende lijnen:

Excellente woonmilieus

Excellente woonmilieus in Almere en Lelystad: beide steden kennen hun oorsprong om bevolkingsdruk van de Noordelijke Randstad op te vangen. Hiervoor heeft Almere een nationale opgave. Haar regionale [knooppunt](#)functie en [hiermee](#) betekenis voor de internationale concurrentiepositie van de Noordelijke Randstad wordt met deze opgave vergroot. De kwaliteit van de woonmilieus gaan we met partners doorontwikkelen tot excellente woonmilieus. Woonmilieus die een (boven)regionale aantrekkingskracht hebben en verdergaand zijn opgenomen in het netwerk via snelle verbindingen ([weg en openbaar vervoer](#)) met Amsterdam ([onder andere verbrede A6, Flevolijn, IJmeerlijn](#)) en Utrecht ([onder andere verbrede A27 en openbaar vervoerlijn](#)). Bij excellente woonmilieus gaat het om een prachtige omgeving met veel groen, water en natuur. Maar ook alle andere kenmerken van excellentie zoals uitstekend onderwijs, goede voorzieningen, veiligheid en sociale samenhang. Kortom, een omgeving waar mensen zich ontplooiën, ontwikkelen en ontspannen.

Lelystad Airport

De uitbreiding van Lelystad Airport is een motor voor de economie. Samen met partners gaan we deze motor op tempo en kracht brengen. Dit is een kracht met bovenregionale betekenis. Goede verbindingen met de omliggende regio's (o.a. Zwolle en Noordrand Veluwe) zijn essentieel.

Hiermee ontwikkelt Lelystad Airport zich tot een knooppunt in het netwerk. De economische kansen van dit knooppunt kunnen we benutten met een arbeidsmarkt, die hierbij aansluit en ruimte biedt voor economische en innovatieve activiteiten.

Blauwgroene slinger

Rondom de polders van Flevoland liggen vele natuur- en watergebieden. Ze vormen een blauwgroene slinger van grote ecologische en recreatieve waarde, verrijkt met diverse bijzondere voorzieningen. De voorzieningen voor recreatie en toerisme vergen continu aandacht om in de markt te blijven. Stap voor stap gaan we met partner de kwaliteiten van deze gebieden op een volgend hoger niveau brengen. Zodanig dat ze op een eigentijdse wijze en passend bij het Verhaal van Flevoland, hun bovenregionale betekenis versterken. Bijvoorbeeld het Nationaal Park Nieuw Land, het Blauwe Hart van de Randstad en de oostelijke recreatieve rand van Flevoland uitlopend in de Noordoostpolder ([onder andere Waterloopbos en werelderfgoed Schokland](#)).

Basisvoorwaarde en nieuwe kansen

Goede (infrastructurele) verbindingen met de bovenregionale netwerken zijn bepalend voor nieuwe kansen die zich vanuit deze netwerken aandienen voor Flevoland. Hiervoor blijven we met partners deze verbindingen - bestaand en nieuw - ontwikkelen. Tevens houden we de ontwikkelingen in de bovenlokale netwerken in de gaten. Zij zijn in grote mate bepalend voor kansen die zich aandienen voor nieuwe economieën. Een aantal kansen hebben we in beeld. Hiertoe behoren onder meer de ontwikkeling van de regio Zwolle en het maritieme netwerk waarin we door de (boven)regionale havenontwikkelingen bij Lelystad en Urk een positie hebben. Maar ook zullen zich ontwikkelingen aandienen waarin ondernemingen nieuwe economische perspectieven zien en de ambitie hebben om hiermee aan de slag te gaan. Deze ontwikkelingen gaan we op de voet volgen en waar deze op (boven)lokaal niveau profijtelijk en interessant zijn, zullen we dit faciliteren.

Hoe verder?

De aanpak van regionale kracht vergt een hechte samenwerking met partners. Per opgave (excellente woonmilieus Almere en Lelystad, Lelystad Airport en Blauwgroene Slinger) gaan we met partners de aanpak programmatisch uitwerken. In deze programma's benaderen wij de opgaven vanuit bovenlokaal perspectief, de effecten die we op dit niveau willen bereiken en de wijze waarop we deze gaan realiseren. Cruciale factoren hierbij zijn analyse van de opgave en kansen, realisatiestrategie en juiste mix van partijen die bereid zijn de krachten te bundelen en instrumenten in te zetten. Het zijn allen opgaven die een langetermijninzet vergen.

4.6 CIRCULAIRE ECONOMIE

Voor Flevoland ligt in de omschakeling naar een circulaire economie een kans. In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie. Dat gaan we doen op basis van onze kracht: het beste halen uit wat de omgeving ons biedt. Hiervoor verbinden we partijen en ontwikkelen we nieuwe ketens.

Opgave

Met steeds meer mensen op deze aarde en een groeiende welvaart, neemt de vraag naar grondstoffen toe. Op termijn leidt dat tot schaarste van grondstoffen, prijsstijgingen en milieuschade in kwetsbare winningsgebieden. Vanuit dit besef groeit wereldwijd de aandacht voor een economisch systeem waarin zo min mogelijk materialen verloren gaan. Het is urgent: de wegwerpmaatschappij moet plaats maken voor een kringloopsysteem oftewel voor een circulaire economie.

Schakels in de keten

In een circulaire economie worden materialen eindeloos hergebruikt en zijn producten zoveel mogelijk gemaakt van hernieuwbaar materiaal. Dat vraagt om inzet van alle schakels in de keten: van productontwerpers tot ondernemers, van huishoudens tot afvalverwerkers, van agrariërs tot wetenschappers, kortom: van iedereen. Onderlinge samenwerking is cruciaal, want het afval van de ene partij is de grondstof voor de andere. Juist op dat punt kan een provincie vanuit haar schaalgrootte meerwaarde leveren: materiaalstromen in kaart brengen, kansen benutten en partijen verbinden. Geleidelijk ontstaan zo nieuwe producten, diensten en verdienmodellen. Dit is vervolgens interessant voor de zakelijke en financiële dienstverlening. Het gevolg: economische groei, veelzijdige werkgelegenheid en een impuls voor de hogescholen en kennisinstellingen.

Economie van de toekomst

Door circulaire economie als opgave op te pakken, nemen we verantwoordelijkheid voor een wereldwijd vraagstuk en bouwen we tegelijkertijd aan een economie waar we in de toekomst de vruchten van plukken. Kunnen we dat? Absoluut, want Flevoland heeft een kansrijke uitgangspositie daarvoor: de ligging, de ruimtelijke mogelijkheden, de arbeidsmarkt, de innovatiekracht van onze ondernemers, het uitgestrekte landbouwareaal en onze opleidingen en kennisinstellingen. Daar bovenop komt de hands-on mentaliteit van de Flevolandse: we willen dingen maken, bouwen en verbouwen.

Ambitie

In 2030 en verder staat Flevoland bekend als de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie. (Rest)stromen uit de landbouw, bedrijven en huishoudens maken we geschikt voor duurzaam (her)gebruik. Groene grondstoffen en gebruikte materialen bewerken we zodanig dat ze snel en gemakkelijk hun weg vinden naar bestaande en nieuwe afzetmarkten; in Flevoland, in Nederland en wereldwijd.

Door nieuwe - circulaire - materialen te maken, heeft de regionale economie een impuls gekregen. De agrarische sector en het bestaande bedrijfsleven profiteren hiervan. Het bewerken van (rest)stromen om te voldoen aan de markt vraagt trekt nieuwe bedrijvigheid aan: innovatieve en creatieve bedrijven, adviesbureaus, maakindustrie en logistieke ondersteuning.

Koers

Om de grondstoffenleverancier van de circulaire economie te worden, zetten we twee specifieke lijnen uit: één voor groene grondstoffen en één voor gebruikte materialen. Binnen elke lijn ligt het accent op de behoefte van de markt. Vanuit die behoefte werken we aan het aanbod van rest- en agrarische stromen.

1. Groene grondstoffen

Hierbij richten we ons op zowel de nutriëntenkringloop, om de landbouwgrond vruchtbaar te houden, als het stimuleren van productie van (nieuwe) groene grondstoffen voor chemie, farmacie, energie. Ook kijken we of we grondstoffen kunnen produceren uit afvalwater en biomassa. Op dit terrein lopen vele initiatieven in Flevoland. De uitdaging is om slagvaardig te zijn in de markt: vraag en aanbod op elkaar afstemmen. Dat doen we op basis van analyses en onderzoek, waar we ondernemerskracht en ontwikkelmogelijkheden aan toe voegen. De koers is: al werkende op zoek gaan naar kansen en mogelijkheden. We verkennen dit met het agrarisch bedrijfsleven, de gemeenten, het waterschap en de onderwijs- en kennisinstellingen. We halen alles uit de kast om die kansen te vinden en daadwerkelijk te verzilveren.

2. Gebruikte materialen

We zetten in op materiaalstromen die in Flevoland aanwezig zijn en waaraan behoefte bestaat in de markt. Hierbij sluiten we in eerste instantie aan bij de grote bouw- en verbouwoopgave in onze provincie en omliggende regio's. De vraag naar circulaire bouwmaterialen gaat fors groeien. Onderzoek toont aan dat materialen als beton en cement, hout, metaal en composieten veel omgaan in Flevoland. Dat vormt de basis van waaruit we samen met bedrijven in renovatie, sloop, architectuur, recycling, bouw én hun opdrachtgevers het circulaire bouwen mogelijk maken. Binnen beide lijnen pakken we steeds meer materiaalstromen op. Elektronisch afval, textiel, kunststoffen, metalen en nieuwe gewassen. Als er kansen liggen vanuit ondernemersperspectief biedt de provincie versterking.

Het goede voorbeeld

We geven als provinciale organisatie het goede voorbeeld: van inkoop tot aanbesteding. Waar mogelijk zetten we zelf de stap naar circulair. Het zijn mogelijkheden waarmee we de vraag stimuleren naar groene grondstoffen en gebruikte materialen en ondernemers stimuleren om circulair te werken.

Hoe verder?

Grondstoffenleverancier worden van de circulaire economie gaat niet vanzelf. De belangrijkste taak is om andere partijen in staat te stellen de kansen te pakken, die de circulaire economie biedt. Samen met gemeenten, bedrijven, organisaties, agrarische sector, kennisinstellingen en inwoners, werken we de lijnen uit in onder meer programma's. Alleen dan ontwikkelt Flevoland zich tot de grondstoffenleverancier voor de circulaire economie. We gaan onder meer:

In kaart brengen wat nodig is om de gewenste beweging effectief op gang te brengen en te ondersteunen. Hierbij gaat het ook om middelen en instrumenten. Denk aan onderzoek, regelgeving, experimenteerruimte, financieel instrumentarium, inspiratie, kennis en educatie, werklocaties en logistiek.

Partijen en schakels in de grondstofketen met elkaar verbinden tot slagvaardige samenwerkingsverbanden.

4.7 LANDBOUW: MEERDERE SMAKEN

Flevoland is van oorsprong een landbouwprovincie. Ontwikkelingen in deze sector vragen een groot aanpassingsvermogen. In 2030 en verder staat Flevoland bekend om haar meerdere smaken in de agrosector, die door haar aanpassingsvermogen vernieuwingen en innovaties voortvarend en snel in praktijk brengt.

Opgave

Flevoland is gemaakt voor voedselproductie. We hebben hier goed water, optimale drooglegging, vruchtbare grond, goed doordachte verkaveling en ontsluiting. De landbouw is beeldbepalend voor Flevoland. Voor dit gebied selecteerde de overheid de beste boeren uit het hele land. Zij waren uitverkoren om hier te ondernemen op de beste landbouwgrond. Het heeft geleid tot 's werelds hoogste productie en opbrengsten. Het landbouwgebied kreeg binnen en buiten Flevoland een iconische betekenis.

Diversiteit

De ontstaansgeschiedenis van de polder zie je terug in de kwaliteiten. Flevoland is sterk in techniek, technologie en primaire productie, zoals pootaardappelen en biologische landbouw. Vanuit de lucht lijkt onze landbouw op elkaar, maar op het erf heeft elk bedrijf zijn eigen specialisatie, schaal en bedrijfsmodel. Er is veel variatie en deze neemt toe. Van verwerking, energie, technologie tot stadslandbouw. Alles vindt zijn plek in Flevoland.

Wereldwijd

Niet alleen Flevoland, maar de hele Nederlandse agrosector is een speler van wereldformaat. De vraag naar voedsel lijkt voor de toekomst verzekerd. Rond 2030 zijn er ruim acht miljard wereldbewoners. Op wereldschaal vinden in de agrosector vele ontwikkelingen en innovaties plaats. Dit gebeurt mede onder invloed van de Nederlandse en Flevolandse onderzoeks- en opleidingsinstellingen. Grote ontwikkelingen in de agrosector zijn:

Groeiende vraag naar kwalitatief beter, gezond en integer voedsel. Ondernemers zetten in op meer duurzame productiemethoden voor mens, dier en omgeving.

Productie op basis van hernieuwbare grondstoffen en energie.

De snelheid waarmee nieuwe kennis en technologieën de weg naar de praktijk zoeken, neemt progressief toe. Inspiratie komt uit andere sectoren. De sector verbreedt zich. Ze kijkt naar verbindingen met gezondheid, farmacie, energie en meer directe verbindingen met de consument.

Vorbereiden op de toekomst

De toekomst van de agrosector wordt voor een groot deel internationaal bepaald. Flevoland produceert voor de wereldmarkt. De consumentenvraag staat onder invloed van vele maatschappelijke, politieke en economische factoren. Europa beïnvloedt bijvoorbeeld met haar beleid de markt. De uitkomst van het samenspel van al die factoren is niet goed voorspelbaar. De uitdaging voor de Flevolandse agrosector is om zich maximaal voor te bereiden op alle mogelijke scenario's voor de toekomst.

Ambitie

In 2030 en verder staat Flevoland bekend om het aanpassingsvermogen van de agrosector. Hier zijn de voorlopers van de meerdere smaken in de agrosector te vinden. De beste garantie om blijvend een speler van wereldformaat te zijn, is een agrosector met diversiteit en het vermogen om zich voortdurend te verbeteren. Dit laten we in 2022 op de Floriade aan de wereld zien. In Flevoland vinden nieuwe ontwikkelingen, bedrijfsvormen, technieken en kennis de weg naar de praktijk. Flevolandse agrarische bedrijven zijn het praktijklaboratorium. Hier brengen we innovaties in praktijk. We maken geen verschil in de soort vernieuwing. Het is een vanzelfsprekend vervolg op de oorsprong van 's werelds beste landbouwgebied. We werken aanvullend op andere agrarische hotspots in de omliggende regio's. In Flevoland doen ontwikkelaars en agrarische ondernemers het samen. Door te doen, leren we en wat we leren dragen we uit: binnen en buiten Flevoland.

Daarbij zorgen we met de agrosector en de mede-overheden voor optimale condities voor de landbouw: een vruchtbare bodem, schoon water, gezond ecosysteem en een goede infrastructuur. Alleen dan kan de agrosector ook in de toekomst floreren.

Koers

In Flevoland vinden vernieuwingen hun weg naar de praktijk. Elke eerste stap vergt aandacht, een vruchtbare context en de juiste mensen. We verbinden onderzoek, onderwijs, ondernemers en overheden met elkaar. Als metafoer gebruiken we hiervoor de agro-innovatiemotor. Hiermee krijgt het ooit succesvolle landbouwkennissysteem een eigentijdse opvolger, maar met een kenmerkend verschil. De focus ligt op de implementatie van vernieuwingen in de praktijk, waar agro-ondernemers aan de wieg staan; gevoed door vragen uit de markt en gesteund door kennisinstellingen.

Top van de sector

De agro-innovatiemotor richt zich op de top van de agrosector in Flevoland. De innovatiemotor inspireert en ondersteunt de vooruitstrevende ondernemers. We creëren een optimale omgeving. Hierdoor ontstaan veldlaboratoria in en rondom nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld natuur-inclusieve landbouw, precisielandbouw, circulaire productie, robotisering of verwerking.

Optimale omstandigheden

De stap van onderzoek naar praktijk en terug is de hoofdtaak van de agro-innovatiemotor. Daarnaast zorgt de agro-innovatiemotor voor:

Optimale omgeving met daarin kennis, financiering en arbeidsmarkt

Ontsluiten van kennis

Stimuleren van netwerkvorming

Nieuwe inzichten verspreiden

Om de agro-innovatiemotor optimaal te laten draaien, zorgen wij ervoor dat in Flevoland de fysieke en beleidsmatige omstandigheden goed zijn en blijven.

Hoe verder?

De strategische opgave Landbouw: Meerdere Smaken gaan we samen met partners uitwerken. Hierbij zetten we een mix aan instrumenten en middelen in. We werken onder meer de volgende lijnen uit:

De agro-innovatiemotor. Het gaat hierbij onder meer om de opzet, aanpak en uitvoeringskracht. We zetten in op het binden en verbinden van partijen, kennis ontsluiten en verspreiden, samenbrengen topondernemers en beloftevolle innovaties, faciliteren van vernieuwingen en praktijkervaring uitdragen.

Creëren van ideale en duurzame condities – fysiek en beleidsmatig – voor vernieuwing van de agrosector.

5. MEEDOEN

De Omgevingsvisie is een visie op de toekomst van Flevoland. Het geeft aan welke kansen, opgaven en uitdagingen er voor de lange termijn in onze provincie liggen. Minstens zo belangrijk daarbij is de manier waarop we met elkaar aan de toekomst van Flevoland werken. Zie hiervoor ook de [Flevo-principes](#).

Samen maken we Flevoland

Flevoland is van en voor ons allemaal. Hier is ruimte voor ontwikkeling, ontplooiing en ontspanning. Samen maken we Flevoland. De Omgevingsvisie is een uitnodiging aan iedereen, die wil bijdragen aan een mooie toekomst van Flevoland. Dus ook aan u!

Meedoen kan op verschillende manieren. Meer weten? Ga naar ons online [platform](#).